

Τα δύο σενάρια που οδηγούν σε αδιέξοδο τις συζητήσεις στο Κυπριακό

Γράφει ο: Γιάννης Καστριώτης

Σε προδιαγεγραμμένο αδιέξοδο ωθείται η διαδικασία για το Κυπριακό, καθώς η αποδοχή σφιχτού χρονοδιαγράμματος άνευ όρων και προαπαιτουμένων, διευκολύνει τον στόχο της τουρκικής πλευράς για μεταφορά όλων των ανοιχτών θεμάτων και εκκρεμοτήτων στην τελική φάση της διαδικασίας στη Γενεύη, όπου είτε η ελληνική πλευρά θα απορρίψει τις τουρκικές αξιώσεις είτε θα αποδεχθεί τον εκβιασμό για Σχέδιο Λύσης που δεν θα έχει ελπίδες έγκρισης σε δημοψήφισμα.

Αν και οι Αλ. Τσίπρας και Ν. Αναστασιάδης διαμόρφωσαν κοινή στρατηγική στο θέμα των Εγγυήσεων και της Ασφάλειας στη συνάντησή τους στις Βρυξέλλες, η ελληνική πλευρά κινδυνεύει να βρεθεί εγκλωβισμένη στο ραντεβού της Γενεύης στις αρχές του 2017.

Αθήνα και Λευκωσία, στη μακρά συνάντηση που είχαν στις Βρυξέλλες οι κ. Ν. Αναστασιάδης και Αλ. Τσίπρας παρουσία και των υπουργών Εξωτερικών των δύο χωρών Ι. Κασουλίδη και Ν. Κοτζιά, διαμόρφωσαν κοινή στρατηγική στο θέμα των Εγγυήσεων και της Ασφάλειας, καθώς είναι κοινή εκτίμηση πλέον ότι η διαδικασία είναι μονόδρομος και θα καταλήξει υποχρεωτικώς στη Διάσκεψη.

Αν και παραμένει ανοιχτό το θέμα της σύνθεσης της Διάσκεψης, Αθήνα και Λευκωσία συμφωνούν ότι δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή η με οποιονδήποτε τρόπο και παραλλαγή συνέχιση των Εγγυήσεων που θα προβλέπουν μάλιστα και παρεμβατικό δικαίωμα, ενώ

συμφωνήθηκε ότι το χρονοδιάγραμμα αποχώρησης των τουρκικών δυνάμεων θα πρέπει να προβλέπει πλήρη απόσυρση σε «εύλογο» διάστημα.

Ανταλλάγματα

Στη συνάντηση βεβαίως εξετάστηκαν και διαφορετικά σενάρια, για ενδεχόμενα ανταλλάγματα που θα ζητήσουν σε άλλα κεφάλαια οι Τούρκοι προκειμένου να «βάλουν νερό στο κρασί τους» στο θέμα των Εγγυήσεων, αλλά και οι ασφαλιστικές δικλίδες για την αποτελεσματική διαχείριση ενός αδιεξόδου, που, εφόσον δεν υπάρξει αλλαγή της τουρκικής στάσης, είναι πλέον πολύ πιθανό.

Η τουρκοκυπριακή πλευρά, διαψεύδοντας για μια ακόμη φορά τους άλλοτε αφελείς, άλλοτε ιδεοληπτικούς αρόσιμους της Λευκωσίας περί «μετριοπαθών» Τουρκοκυπρίων ηγετών (καθώς πριν από τον Ακιντζί είχε αποδοθεί αυτός ο ρόλος στον Μεχμέτ Αλί Ταλάτ), υιοθετεί πλέον όλη τη σκληρή ατζέντα της Άγκυρας.

Ο Νίκος Αναστασιάδης, σε μια πραγματικά ανεξήγητη κίνηση στο δείπνο της 1^{ης} Δεκεμβρίου, με τον μεσολαβητή του ΟΗΕ Ε. Άϊντα και τον Μ. Ακιντζί, αποφάσισε μόνος του, χωρίς καμία προσυνηννόηση με συνεργάτες του και την Αθήνα, για επανέναρξη της διαδικασίας και σε σφιχτό χρονοδιάγραμμα, όπως ήταν η τουρκική πρόταση, χωρίς να επιδιώξει ορισμένες προϋποθέσεις, ώστε να μην εγκλωβιστεί σε μια ιδιαίτερα επικίνδυνη διαδικασία.

Η κίνηση αυτή του κ. Αναστασιάδη εκδηλώθηκε, μάλιστα, τη στιγμή που η ευθύνη για τη στασιμότητα και το ενδεχόμενο αδιέξοδο θα βάρυνε εξ ολοκλήρου την τουρκοκυπριακή πλευρά, η οποία αρνιόταν να καταθέσει χάρτη για το εδαφικό, επέμενε στη διατήρηση των τουρκικών κατοχικών στρατευμάτων, αλλά και στο καθεστώς των Εγγυήσεων έστω και με τροποποίηση της Συνθήκης που θα προέβλεπε όμως τη δυνατότητα παρέμβασης της Τουρκίας, εφόσον θα το ζητούσε το τουρκοκυπριακό συνιστών κράτος!

Το βάρος του blame game είχε μεταφερθεί πλέον στην ελληνοκυπριακή και στην ελληνική πλευρά. Η τουρκική πλευρά δεν έχει πλέον κανένα κίνητρο για να διαπραγματευθεί και να υπάρξουν έτσι συγκλίσεις πριν από τις συνομιλίες της Γενεύης, καθώς διευκολύνεται ο στόχος της, να φθάσει εκεί με πολλά ζητήματα ανοιχτά, ώστε, στο πλαίσιο του «πάρε-δώσε», να αποσπάσει οφέλη ακόμη και σε κεφάλαια που σε κανονικές συνθήκες θα έπρεπε να κάνει παραχωρήσεις προς την ελληνοκυπριακή πλευρά.

Η τροπή που πήραν οι συνομιλίες για το Κυπριακό έχουν ρίξει το βάρος τους όμως και στις σχέσεις της Λευκωσίας με την Αθήνα. Η ελληνική κυβέρνηση εγκλωβίστηκε σε μια

διαδικασία την οποία επέλεξε ο κ. Αναστασιάδης, χωρίς να έχει εύκολη οδό διαφυγής, εάν η Τουρκία επιλέξει τη σκληρή γραμμή, αδιαφορώντας για το αδιέξοδο.

Έτσι, χωρίς την κατάλληλη προετοιμασία και κυρίως χωρίς τη θετική συμβολή της Τουρκίας (που δεν έχει διαφανεί προς το παρόν), ο κ. Τσίπρας θα βρεθεί σε μια Διάσκεψη, όπου για να μη διαταραχθεί η υποτιθέμενη ισορροπία που θα αναζητούν οι κ. Αναστασιάδης και Ακιντζί θα πρέπει να δεχθεί τους εκβιασμούς της Τουρκίας για διατήρηση έστω και τροποποιημένης της Συνθήκης Εγγύησης και χρονοδιάγραμμα... δεκαετίας για την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων, είτε θα πρέπει να μείνει συνεπής στη μέχρι τώρα θέση για τέλος των Εγγυήσεων και σύντομο χρονοδιάγραμμα αποχώρησης των Τούρκων στρατιωτών.

Οι ευθύνες στην Αθήνα

Στην πρώτη περίπτωση οι ευθύνες για τη διατήρηση των Εγγυήσεων και της επί μακρόν παραμονής των Τούρκων στρατιωτών, θα αποδοθούν στην Αθήνα, ενώ και στη δεύτερη περίπτωση οι ευθύνες για το ναυάγιο θα φορτωθούν στην «άκαμπτη» θέση της ελληνικής κυβέρνησης.

Παρά το γεγονός ότι στο παρασκήνιο υπάρχουν συζητήσεις για το θέμα των Εγγυήσεων και της Ασφάλειας είναι προφανές ότι δεν αρκεί μόνο να τις εγκρίνουν -έστω και υπό πίεση- οι κ. Τσίπρας και Αναστασιάδης, αλλά θα πρέπει να μπορούν να «περάσουν» και στα δημοψηφίσματα. Και χρονοδιαγράμματα σε βάθος δεκαετίας για την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων είναι προφανές ότι θα απορριφθούν από τους Ελληνοκύπριους.

Η μορφή της διάσκεψης

Τουρκικές μεθοδεύσεις με στόχο την... παρθενογένεση

Σημαντικό εμπόδιο για την ομαλή πορεία προς τις συνομιλίες της Γενεύης και τη σύγκληση Διάσκεψης παραμένει, εκτός των σοβαρών διαφορών που υπάρχουν σε μια σειρά θεμάτων, η ασάφεια σχετικά με τη μορφή που θα λάβει η Διάσκεψη.

Ο κ. Αναστασιάδης δηλώνει εκ των υστέρων ότι η συμφωνία αφορούσε πολυμερή διάσκεψη, ενώ ο Μ. Ακιντζί επιμένει σε πενταμερή, η οποία ουσιαστικά θα πρόκειται περί τετραμερούς (δύο κοινότητες, Ελλάδα και Τουρκία, και συμβολική παρουσία της Βρετανίας).

Η σύνθεση και η μορφή της Διάσκεψης δεν είναι απλώς διαδικαστικό ζήτημα, αλλά μείζον θέμα ουσίας που σφραγίζει και τη μορφή της λύσης του Κυπριακού.

Περιορισμός

Πάγια επιδίωξη της τουρκικής πλευράς είναι ο περιορισμός της Διάσκεψης στην τετραμερή μορφή, όπου η Κυπριακή Δημοκρατία ουσιαστικά αυτοκαταργείται και εξισώνεται με την τουρκοκυπριακή κοινότητα, ενώ συγχρόνως επιχειρείται η πλήρης εξαφάνιση της διεθνούς πτυχής του Κυπριακού, αλλά και του πιο σημαντικού στοιχείου: ότι πλέον η Κυπριακή Δημοκρατία είναι ανεξάρτητο κράτος-μέλος του ΟΗΕ και μέλος της ΕΕ, μια ιδιότητα η οποία έχει συγκεκριμένες υποχρεώσεις και δεσμεύσεις. Εξάλλου, ένα σημαντικό στοιχείο είναι ότι τόσο η Συνθήκη Εγγυήσεων όσο και η Συνθήκη Συμμαχίας έχουν ως συμβαλλόμενο μέρος την Κυπριακή Δημοκρατία, στη μεν Συνθήκη Εγγυήσεως με την Τουρκία, την Ελλάδα και τη Βρετανία, στη δε Συνθήκη Συμμαχίας με την Ελλάδα και την Τουρκία. Συνεπώς σε οποιαδήποτε διαδικασία για τροποποίηση ή αλλαγή αυτών των Συνθηκών είναι *sine qua non* όρος η συμμετοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Σε διαφορετική περίπτωση εκ των προτέρων η Κυπριακή Δημοκρατία θα αποδεχθεί την τουρκική επιχειρηματολογία περί «εκλιπούσας» Κυπριακής Δημοκρατίας και συνεπώς για παρθενογένεση του νέου ομόσπονδου κράτους.